

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 14.05.2023

Vår ref.: 202308074-2 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Anbefaling for konsesjonsprosess - nettilknytning av havvind

Vi viser til brev at 3. mai 2023 hvor departementet ber NVE gi innspill til forvaltningsregime for fornybar energiproduksjon til havs. Oppdraget bes besvart i delleveranser. Dette brevet er en første leveranse, og omhandler vedtaksmyndighet og konsesjonsprosess for nettilknytning av havvind, med fokus på nettilknytning av havvindområdene som er utlyst i 2023.

Nettilknytning av vindkraft til havs til det norske fastlandet innebærer at anleggene berører to lovverk, havenergilova og energiloven. I dette brevet vil vi gjennomgå de ulike lovverkene, og komme med en anbefalt behandlingsprosess for nettanleggene.

For å få godt koordinerte og effektive prosesser anbefaler vi at instansen som har vedtaksmyndighet for produksjonsanlegget til havs, også har vedtaksmyndighet for hele nettilknytningen fra produksjonsanlegget og inn til tilknytningspunkt på land. Dette innebærer at så lenge det er Olje- og energidepartementet (OED) som er konsesjonsmyndighet for fornybar produksjon til havs, bør også vedtaksmyndigheten for hele nettilknytningen ligge i departementet. Dette har vi også god erfaring med for andre tilfeller der behovet for et nettanlegg er knyttet til beslutninger etter annet lovverk enn energiloven, og hvor departementet har vedtaksmyndighet, eksempelvis ved nettilknytning av petroleumsfelt og for stor vannkraft.

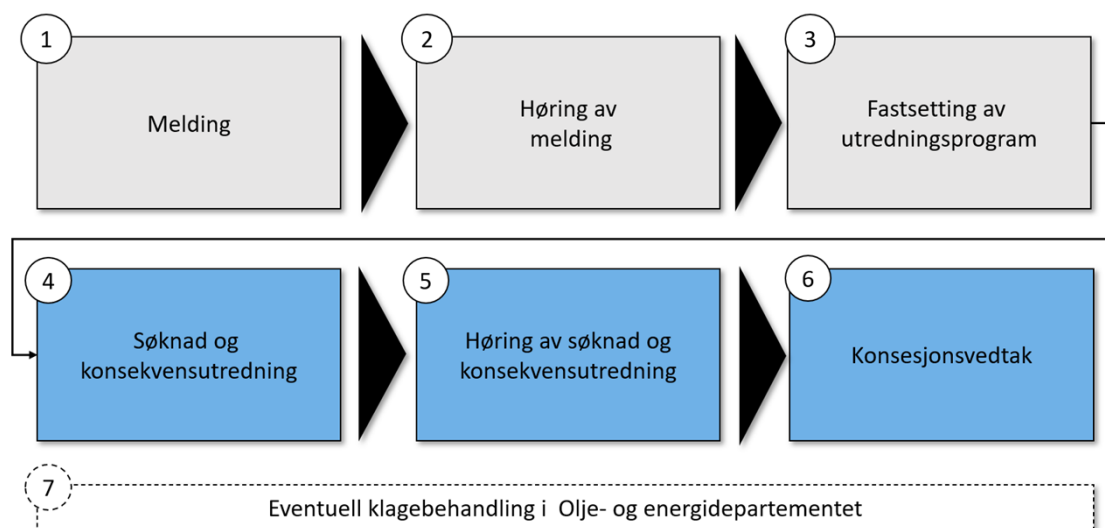
Energiloven

Energilovens virkeområde er innenfor grunnlinjen, jf. energiloven § 1-1 (loven gjelder ikke på norsk sjøterritorium). I henhold til energiloven § 3-1 kan ikke anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi, bygges, eies eller drives uten konsesjon.

For konsesjonsbehandling etter energiloven er myndigheten delegert til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), som behandler søknader og fatter vedtak. OED er klageinstans. Større kraftledningssaker (over 15 km og spenningsnivå 132 kV) er omfattet av forskrift om konsekvensutredninger (KU-forskriften), inkludert krav om forhåndsmelding og

fastsettelse av et utredningsprogram som skal ligge til grunn for konsekvensutredningen¹.
Proessen for konsesjonsbehandlingen av disse sakene er som følger:

Figur 1: konsesjonsprosess for ledninger som er meldepliktige etter KU-forskriften

Enkelte store saker (transmisjonsnett) er også omfattet av krav til KVV². I de tilfellene foregår det en KVV-prosess før innsending av melding. Til den påfølgende søknaden skriver NVE innstilling til vedtak, før endelig behandling av Kongen i statsråd.

I konsesjoner kan NVE sette vilkår om at det skal utarbeides en detaljplan (tidligere kalt MTA-plan). Denne planen skal ha informasjon om anleggsarbeid, transport, og detaljprosjektering av anlegget og skal godkjennes før anleggsarbeidet starter. Denne detaljplanen behandles av NVE, og vedtak kan påklages til OED.

Havenergilova

Havenergilova gjelder fornybar energiproduksjon og omforming og overføring av elektrisk energi til havs. Havenergilova gjelder i utgangspunktet på norsk sjøterritorium *utenfor* grunnlinjene og på kontinentalsokkelen, jf. havenergilova § 1-2. Havenergilovforskrifta [§ 1](#) annet ledd, fastslår imidlertid at deler av havenergilova ([§ 2-2](#), kapittel [5-6](#) og kapittel [9-10](#)) også gjelder *innenfor* grunnlinjen.

Havenergilova § 3-2 har bestemmelser om konsesjonsplikt for nettanlegg, og sier at «Nettanlegg kan ikke byggjast, eigast eller drivast utan etter konsesjon frå departementet.» Det er OED som er ansvarlig myndighet for behandling av søknader om konsesjon etter havenergilova § 3-2, jf. § 3-3.

Konsekvensutredninger skal legges ved søknader om konsesjon. Havenergilova § 4-1 har også bestemmelser knyttet til saksbehandlingen: «Før oppstart av konsekvensutgreiingar

¹ KU-forskriften § 13, 2. ledd

² KVV: Konseptvalgutredning etter Finansdepartementets system for ekstern kvalitetssikring, som hjemlet i energilovens § 2.

skal det utarbeidast melding med framlegg til utgreiingsprogram. Framlegg til utgreiingsprogram skal sendast på høyring og leggjast ut til offentleg ettersyn før program blir fastsett.» Det betyr at søknader om nettanlegg etter havenergilova også skal meldes, og det skal fastsettes et utredningsprogram før konsekvensutredningen, på tilsvarende måte som etter energiloven.

Før bygging av nettanlegg med konsesjon etter havenergilova, skal konsesjonæren legge frem en detaljplan for utbygging og drift, jf. havenergilova § 3-2. I henhold til havenergilovforskrifta § 9 og 10 skal søknad om godkjenning av detaljplan sendes til NVE innen to år etter konsesjonsvedtak, og det er NVE som har vedtaksmyndigheten for godkjenning av detaljplaner. Etter vedtak om godkjent detaljplan skal anlegget være idriftsatt innen tre år.

Forvaltningsansvar produksjonsanlegg til havs

Også produksjonsanlegg til havs må ha anleggskonsesjon etter havenergilova. Det er OED som har myndighet til å gi konsesjon til produksjonsanlegg til havs, jf. havenergilova § 3-1, «*Produksjonsanlegg kan ikkje byggjast, eigast eller drivast utan etter konsesjon frå departementet. Det same gjeld ombygging eller utviding av eksisterande anlegg.*»

Oppsummering lovverk og anbefaling forvaltningsansvar for behandling av nettilknytning av produksjonsanlegg til havs

Energilovens virkeområde gjelder innenfor grunnlinjen. Utenfor grunnlinjen gjelder havenergilova. Havenergilovforskrifta [§ 1](#) annet ledd, fastslår imidlertid at deler av havenergilova ([§ 2-2](#), kapittel [5-6](#) og kapittel [9-10](#)) også gjelder *innenfor* grunnlinjen.

Etter begge lovverk er det lagt opp til en prosess med disse stegene for behandling av nettilknytningssaker:

- Melding med forslag til utredningsprogram
- Høring av melding og fastsettelse av utredningsprogram
- Søknad med konsekvensutredning
- Høring av søknad med konsekvensutredning

Deretter er prosessene ulike:

- Etter energiloven er NVE delegert myndighet til å fatte vedtak om konsesjon, mens OED er klageinstans
- Etter havenergilova fatter OED vedtak om konsesjon. Vedtaket kan påklages til Kongen i statsråd.

Etter konsesjonsvedtak er prosessene likere igjen:

- Detaljplan behandles og godkjennes av NVE, OED er klagemyndighet.
- Havenergilovforskrifta har bestemmelser knyttet til frister for innsending av detaljplan, det har ikke energiloven.

En sjøkabel fra et vindkraftverk til havs og inn til land vil krysse grunnlinjen og derfor være omfattet av begge lovverk. NVE mener det er naturlig at utredninger og behandling av nettanlegg behandles samlet for hele kabelen uavhengig av grunnlinjen. Dette er også i tråd med havenergilovforskrifta § 6 annet ledd (prosjektspesifikk konsekvensutredning), som sier at «For energiprojekt som også skal konsekvensutgreiast etter energilova, kan det utarbeidast felles konsekvensutgreiing.». Det er også i tråd med praksis i andre saker, som nettilknytning av petroleum.

NVE mener det er fornuftig om instansen som har vedtaksmyndighet for produksjonsanlegget til havs, også har vedtaksmyndighet for hele nettilknytningen fra produksjonsanlegget og inn til tilknytningspunkt på land. Dette innebærer at så lenge det er OED som er konsesjonsmyndighet for fornybar produksjon til havs, bør også vedtaksmyndigheten for hele nettilknytningen ligge i departementet.

Anbefaling prosess for behandling av nettilknytning i 2023-tildeling

For områdene som er utlyst i 2023 legger vi til grunn at prosessen vil følge eksisterende lovverk, og at vedtaksmyndigheten for konsesjon til produksjonen av havvind innenfor de åpne arealene vil ligge i OED.

Med anbefalingene om vedtaksmyndighet over, innebærer det at vi anbefaler at for søknader om nettilknytning etter energiloven § 3-1, hvor anlegget også må ha konsesjon etter havenergiloven § 3-2, så trekker OED tilbake NVEs vedtaksmyndighet etter energiloven. NVE behandler meldinger og søknader om nettilknytning etter begge lovverk, og skriver innstilling til OED som står for den videre saksbehandlingen. Denne praksisen er tilsvarende for det som har blitt gjort på nettilknytning av petroleumsfelter³, og det har også vært liknende praksis for nettilknytning av stor vannkraft, jf. Forskrift om ekstern kvalitetssikring og vedtaksmyndighet etter energiloven § 3 b.

NVE mener det er fornuftig at melding med forslag til utredningsprogram for tilknytningsledningen fra vindkraftverket og til tilknytningspunkt på land først sendes når en aktør har fått enerett til havvindområdet (altså etter tildeling).

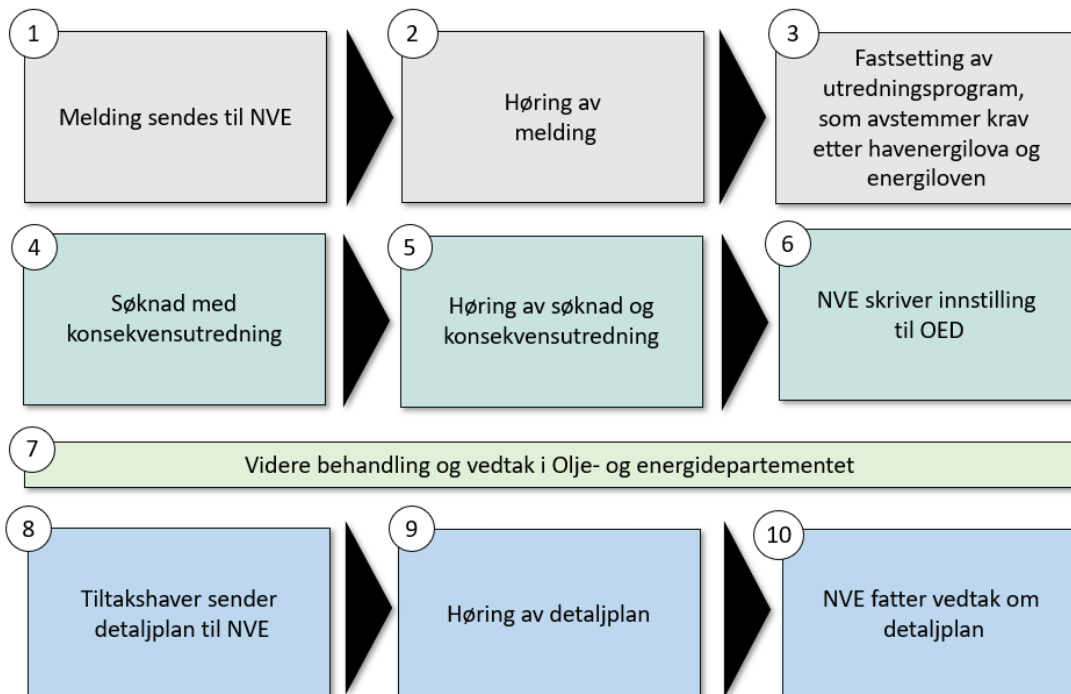
Mer detaljert vil dette gi følgende prosess:

- Tiltakshaver sender melding med forslag til utredningsprogram til NVE
- NVE sender meldingen på høring til berørte interessenter
- NVE fastsetter et konsekvensutredningsprogram, som avstemmer krav etter både energiloven og havenergiloven, slik havenergiforskrifta § 6 annet ledd legger opp til.
- Tiltakshaver sender inn søknad med konsekvensutredninger
- NVE sender søknad på høring
- NVE skriver innstilling til OED

³ Se brev fra OED til NVE av 28. januar 2021, ref. 20/2369.

- OED sluttbehandler saken og fatter vedtak
- Før bygging skal det utarbeides én detaljplan for hele ledningen, som behandles av NVE. OED er klageinstans.

Figur 2: Foreslått prosess for havvindarealene som skal tildeles i 2023

Anbefaling for nettilknytning av senere tildelingen (2025 og senere)

NVE mener at prosessen for nettilknytning for senere tildelingen bør vurderes nærmere. Vi vil komme med anbefalinger knyttet til dette i senere leveranse.

Med hilsen

Inga Katrine Johansen Nordberg
direktør

Lisa Vedeld Hammer
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Olje- og energidepartementet

